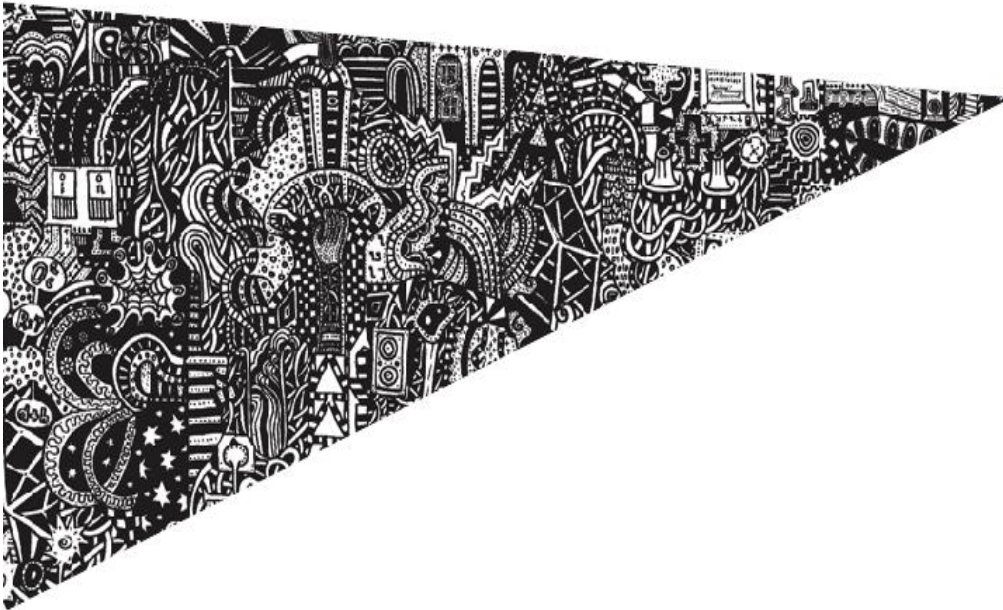

Jönköpings kommun

Granskning av årsbokslut/
årsredovisning 2011

Helena Patrikson
Ulrika Stränge
Inger Andersson
Susanne Karlsson
Jonas Leander
Marcus Wernborg
Malin Nordén

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning och slutsatser	2
2. Inledning	3
2.1. Bakgrund	3
2.2. Syfte och revisionsfrågor	3
2.3. Omfattning	3
3. Resultaträkning	5
3.1. Resultatanalys	5
3.2. Nettokostnad per nämnd	6
4. Balansräkning	8
4.1. Bokslutsprocessen	8
4.2. Kommentarer till balansräkningen	9
4.3. Uppföljning av iakttagelser från föregående år	9
5. Årsredovisning	12
5.1. Information i årsredovisningen	12
5.2. Beskrivning och tillämpning av redovisningsprinciper	12
6. God ekonomisk hushållning	13
6.1. Avstämning av balanskravet	13
6.2. Mål för god ekonomisk hushållning i Jönköpings kommun	13
7. Allmänna revisionsåtgärder	19

1. Sammanfattning och slutsatser

Ernst & Young har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Jönköpings kommun granskat årsbokslut, årsredovisning och koncernredovisning för räkenskapsåret 2011.

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt är utformad i enlighet med gällande regelverk samt ger en rättvisande bild av resultat och ställning.

Balanskravet är uppfyllt.

De väsentligaste iakttagelserna och förbättringsmöjligheterna presenteras nedan:

- Verksamhetens nettokostnader uppgår till 98 % av skatteintäkter och statsbidrag och det har skett en ökning av nettokostnaderna de två senaste åren som överstiger ökningen av skatteintäkter och statsbidrag. Detta är en utveckling som nogsamnt bör följas upp och som ställer krav på att nämnderna vidtar åtgärder för att komma till rätta med budgetavvikelser och för att klara rationaliseringskravet på 1 % som fastställts i budgeten för 2012.
- Vår bedömning är även detta år att en fullständig analys av samtliga fastställda mål för god ekonomisk hushållning bör ske och en bedömning bör göras om uppnådda resultat för verksamhetsåret kan bedömas vara förenligt med god ekonomisk hushållning.
- I år är det fler mål som når fastställt målvärde men det är ändå en relativt låg andel av totalt antal mål. Kommunens påbörjade arbete med att ta fram nya kommunövergripande mål bör prioriteras och det är väsentligt att detta arbete även beaktar att metoder tas fram så att en årlig uppföljning kan ske av samtliga fastställda mål för god ekonomisk hushållning.
- Det arbete som påbörjats gällande investeringsprocessen och som bl.a. tar upp en anpassning till kommunens ekonomiska förutsättningar är ett viktigt arbete som bör prioriteras.
- Kommunen bör överväga att utöka informationen om finansiella tillgångar och skulder, risker och framtida utveckling för hela kommunkoncernen i årsredovisningen.
- Det kvarstår iakttagelser från föregående års granskning som vi bedömer som väsentliga att återigen föra fram:
 - Avsättning för deponin Hult bör löpande utvärderas och hanteringen bör synliggöras i kommunens årsredovisning.
 - Det administrativa systemet bör användas i högre utsträckning i bokslutsprocessen gällande den avgiftsfinansierade verksamheten. Fortfarande används excelark i stor omfattning.
 - Eliminering av interna poster bör tydligt framgå i bokslutsdokumentationen.
 - Dokumentationen gällande koncernavstämningar bör fortsätta att utvecklas.
 - I de fall målen gällande god ekonomisk hushållning inte uppnåtts vidhåller vi att kommentarerna bör kompletteras med vilka åtgärder som kommunen planerar att vidta för att erhålla en önskvärd nivå på måluppfyllelse.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Ernst & Young har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Jönköpings kommun genomfört en granskning av kommunens årsbokslut/årsredovisning avseende räkenskapsåret 2011. Detta är en del av den grundläggande granskning som fastställts i Kommunrevisionens revisionsplan för verksamhetsåret 2011.

2.2. Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att den ska vara ett underlag till revisorenas ställningstagande i revisionsberättelsen.

- Är årsredovisningen upprättad enligt gällande Lag om kommunal redovisning samt gällande rekommendationer avseende god redovisningssed?
- Ger årsredovisningen en rättvisande bild av resultat och ställning?
- Har balanskravet uppfyllts?
- Har verksamheten bedrivits på ett sätt som gör att Kommunfullmäktiges beslutade mål för god ekonomisk hushållning uppnåtts?

2.3. Omfattning

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse och nämndernas redogörelser i årsredovisningen
- resultaträkning
- balansräkning
- kassaflödesanalys
- investeringsredovisning
- sammanställd redovisning

Granskningen är utförd enligt god revisionssed med särskilt beaktande av den kommunala särarten. Detta innebär att revisionen planerats och genomförts på ett sådant sätt att informationen i årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. En revision innefattar att granska ett urval av underlag för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I revisionen ingår också att pröva de redovisningsprinciper som använts i verksamheten. Planeringen är genomförd med utgångspunkt i en risk- och väsentlighetsanalys. Det innebär att vi har koncentrerat våra insatser där risken för väsentliga fel är störst. Riskbedömningen påverkas bl.a. av posternas storlek, mängden transaktioner samt förekomst av komplexa transaktioner och svåra bedömningar.

Uppföljning har skett av de iakttagelser som noterades vid granskning av årsredovisningen 2010 samt det svar som har erhållits från Kommunstyrelsen. Även resultatet och svaret av granskningen gällande delårsbokslutet per 31 augusti 2011 har beaktats i granskningen.

Under granskningens gång har noterade fel och iakttagelser kommunicerats till ekonomiavdelningen på stadskontoret och vi bedömer att det inte återstår några väsentliga felaktigheter i den finansiella rapporteringen.

3. Resultaträkning

3.1. Resultatanalys

(Samtliga belopp är mnkr)	Utfall 2011	Budget 2011	Budget- avvikelse	Utfall 2010
Verksamhetens nettokostnad	-5 719	-5 702	-17	-5 521
Skatteintäkter	4 804	4 716	88	4 638
Kommunalekonomisk utjämning	836	837	-1	713
Kommunal fastighetsavgift	187	188	-1	182
Generella bidrag från staten	-	-	-	123
Finansnetto	-3	-1	-2	9
Årets resultat (skattefinansierad verksamhet)	105	38	67	144
Årets resultat (avgiftsfinansierad verksamhet)	-4	+/-0	-4	-7
TOTALT RESULTAT	101	38	63	137
Avgår realisationsvinster och realiserad värdeökning vid exploatering av tomter. Tillkommer effekt av förändrad diskonteringsränta för pensionsskulden.	-64	-	-	-66
RESULTAT FÖR AVSTÄMNING MOT BALANSKRAV	37	38	63	71

Kommentar:

Årets resultat är ett överskott på 101 mnkr. När hänsyn tagits till realisationsvinster m.m. så redovisar kommunen ett överskott motsvarande 37 mnkr. Detta resultat ligger i linje med fastställd budget 2011 (hänsyn har tagits till de ombudgeteringar som skett under året).

Årets resultat har påverkats av ett antal jämförelsestörande poster. Realisationsvinster och realiserad värdeökning i samband med tomtförsäljning uppgår till totalt 92 mnkr och dessa avgår från ovanstående resultat. Det tillkommer 28 mnkr p.g.a. effekten för förändrad diskonteringsränta på pensionsskulden. Detta ger en nettoeffekt på 64 mnkr som avgår från resultatet och ger ett överskott på 37 mnkr för avstämning mot balanskravet.

Skatteintäkterna visar en positiv budgetavvikelse på 88 mnkr och har ökat med ca 4 % i jämförelse med föregående år.

Under året har 69 mnkr av resultatfonderna tagits i anspråk. De totala resultatfonderna uppgår vid årets slut till 276 mnkr, vilket motsvarar 9 % av kommunens egna kapital.

Jämförelse mellan verksamhetens nettokostnader och skatteintäkter och statsbidrag visar kommunens förmåga att finansiera sin verksamhet exklusive finansiella intäkter och kostnader. För att långsiktigt kunna bedriva önskad verksamhet behöver relationen mellan kostnaderna och intäkterna vara på en rimlig och över konjunkturcykler stabil nivå. För Jönköpings kommun uppgår verksamhetens kostnader till 98 % av skatteintäkter och statsbidrag. Under de senaste två åren har ökningen av verksamhetens nettokostnader överstigit ökningen av skatteintäkter och statsbidrag. Skatteintäkterna är i stor utsträckning beroende av den ekonomiska konjunkturen och sysselsättningsgraden medan verksamhetskostnaderna varierar p.g.a. en rad faktorer. Detta är en utveckling kommunen bör vara observant på och beakta kommande år.

I kommunens tjänsteskrivelse avseende årsredovisningen 2011 poängteras att kommunen står inför en rad utmaningar de kommande åren och det ställer krav på att nämnderna vidtar åtgärder för att komma till rätta med årets budgetavvikelser men också för att klara det rationaliseringskrav på 1 % som fastställts i 2012 års budget.

3.2. Nettokostnad per nämnd

(Nettokostnad i mnkr)	Utfall ÅR 2011	Budget 2011	Avvikelse mellan bokslut och bud- get	Utfall ÅR 2010
KF och KS m.m.	303	321	18	288
Stadsbyggnadsnämnd	117	123	6	114
Miljönämnd	12	13	1	11
Teknisk nämnd	225	189	-36	235
Barn- och utbildnings- nämnd	2 138	2 110	-28	2 019
Utbildnings- och arbets- marknadsnämnd	645	640	-5	628
Kulturnämnd	91	85	-6	81
Fritidsnämnd	135	137	2	132
Äldrenämnd	1 174	1 158	-16	-
Socialnämnd	1 138	1 122	-16	2 179
Reavinst	-87	-	87	-84
Reaförlust	15	-	-15	24
SUMMA NÄMNDNETTO:	5 906	5 898	-8	5 626
Kommungemensamma kostnader/intäkter	187	195	-8	-206
Avsättning återställning av deponin Hult		-	-	100
SUMMA VERKSAMHETENS NETTOKOSTNAD:	5 719	5 703	-16	5 521

Kommentar:

Tabellen ovan visar nämndernas utfall avseende nettokostnad för 2011. Jämförelser görs med föregående år och fastställd budget för 2011. Det finns även med poster som rör kom-mungemensamma kostnader och intäkter, reavinst och reaförlust samt avsättningar.

De nämnder som avviker mest från budget är Tekniska nämnden, Barn- och utbildnings-nämnden, Socialnämnden och Äldrenämnden.

Tekniska nämnden redovisar en negativ budgetavvikelse på 36 mnkr. Avvikelsen förklaras med högre kostnader för vinterväghållningen och högre kostnader för bulleråtgärder än bud-geterat. Samtidigt har man haft lägre kapitalkostnader p.g.a. förseningar i investeringsbudge-ten och även lägre kostnader till följd av energieffektivisering. Totalt sett är budgetavvikelsen i den skattefinansierade verksamheten -19,3 mnkr. Tillkommande kostnader för Curlinghallen uppgår till 7,3 mnkr. Kostnader i samband med att Visingsötrafiken tas över av Trafikverket motsvarar 9,4 mnkr i årets bokslut.

Barn- och utbildningsnämnden har en negativ avvikelse mot budget på 28 mnkr. Avvikelsen har försämrats väsentligt från prognostillfället i september 2011. Det är främst inom försko-la/pedagogisk omsorg och grundskolan som de största avvikelserna finns. Inom förskolan förklaras underskottet med kostnader förenade med förändring av barngruppernas storlek där enheterna bl.a. inte legat i fas med anpassning av personalbemanningen. Gällande grundskolan har ett antal utbildningsenheter gjort stora inköp av utrustning och inventarier i slutet på 2011. Inom nämnden är det endast delen som rör grundsärskolan och kulturskolan som visar en positiv budgetavvikelse.

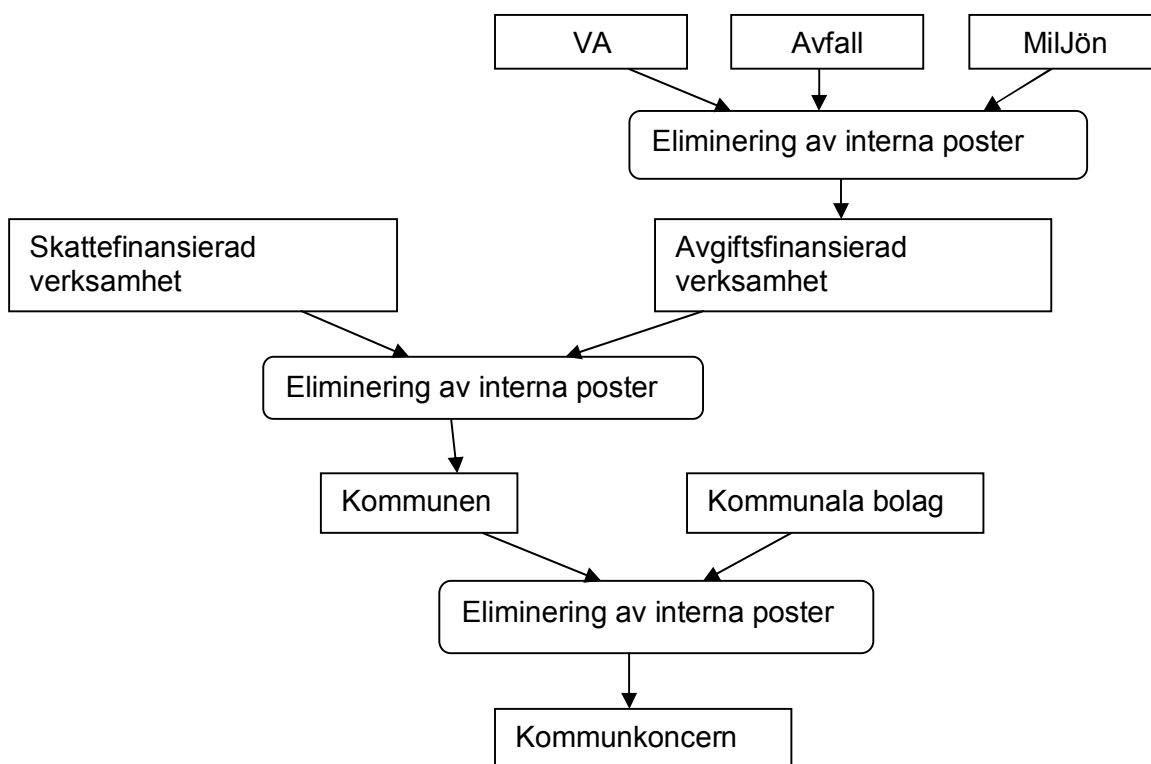
Äldrenämnden redovisar också en negativ budgetavvikelse och den hamnar på ca -16 mnkr för 2011. Vid budgetarbetet förväntade man sig att få en intäkt från Landstinget uppgående till 15 mnkr. Denna skulle avse kommunens rehabiliteringsboende och palliativa boende (Ek-hagens gästhem). Förhandlingar mellan kommunen och landstinget har inte gett något resul-tat varför årets underskott huvudsakligen består av detta belopp.

Socialnämndens budgetavvikelse är -16 mnkr. Detta är en försämring med ca 5 mnkr mot prognosen från september 2011. Den största förklaringen ligger i ökade kostnader för funk-tionshinderomsorgen, de blev 16,5 mnkr högre än budget. Kostnaden för försörjningsstöd blev lägre än vad som tidigare prognostiserats men totalt för 2011 gav det en negativ bud-getavvikelse på 2 mnkr.

4. Balansräkning

4.1. Bokslutsprocessen

I föregående års revisionsrapport avseende årsbokslutet presenterades bokslutsprocessen enligt nedan. Bilden ligger till grund för kommentarerna nedan.

Förbättringar har skett när det gäller bokslutsdokumentationen jämfört med tidigare år. Det är viktigt att säkerställa att hela organisationen använder avsedda bokslutsbilagor och bifogar underlag som förklarar beräkningar och bedömningar i hela kedjan dvs. även de interna posterna. För att säkerställa fastställt arbetssätt i hela organisationen krävs fortsatt kommunikation och löpande dialoger mellan stadskontorets ekonomiavdelning och berörd personal ute i verksamheten. Excelark används fortfarande för delar i processen. Kommunen bör överväga om det administrativa systemet kan användas i större utsträckning än nu för att underlätta och förstärka bokslutsprocessen.

Vid årets granskning av årsredovisningen var tidsmarginalerna snäva. Tidplanen för bokslutsarbetet bör ses över så att tillräcklig tid finns för analys och eventuella ändringar i bokslut och årsredovisningar.

Bedömning / Kommentar:

Eliminering av interna poster utgör räkenskapsmaterial och det bör tydligt ur bokslutsdokumentationen framgå vilka poster som har justerats i balans- och resultaträkningar samt anledningen till justeringarna.

Kommunen bör överväga om det administrativa systemet kan användas i större utsträckning än nu för att underlätta och förstärka bokslutsprocessen.

Tidplanen för bokslutsarbetet bör ses över så att tillräcklig tid finns för analys och eventuella ändringar i bokslut och årsredovisningar.

4.2. Kommentarer till balansräkningen

Kassa och bank

Under året har en särskild granskning utförts av rutiner avseende behörighet att verkställa uttag från bankkonton.

Granskning har skett av delegationsbeslut mot behörigheter registrerade hos bank för ett antal väsentliga bankkonton. För att överföra och betala till en extern part fordras att två personer i förening utför transaktionen. Behörigheter kan ändras av två i förening samt berörd bank. Vid granskningen har framkommit att delegationsordningar och behörigheter hos bank inte var helt kompletta och aktuella.

Bedömning / Kommentar:

Vår översiktliga bedömning är att rutinen för hur behörigheter ska utdelas och formellt beslutas är ändamålsenlig. Däremot bör rutiner införas som säkerställer att uppgifter i delegationsordningar och behörigheter hos bank är fullständiga och aktuella.

4.3. Uppföljning av iakttagelser från föregående år

Deponin Hult

Vid granskning av årsbokslutet 2010 gjorde vi bedömningen att avsättningens storlek löpande bör utvärderas för att bedömning ska kunna ske om den är tillräcklig. Med tanke på beloppen i de totala kalkylerna kan det finnas behov av ytterligare avsättningar. Avsättningens storlek, osäkerhet kring slutligt kostnadsutfall samt hantering av kostnader mellan nya och gamla Hult bör synliggöras i kommande årsredovisningar och verksamhetsuppföljningar.

Uppbokningar av belopp som uppgår till väsentliga summor och som bygger på en bedömning/ uppskattning bör beslutas av den politiska ledningen.

Kommentar:

Som svar på granskningen av årsbokslut och årsredovisning 2010 anger stadskontoret att avsättningen gällande återställande av deponin Hult är mycket osäker till sin natur beroende dels på den långa tidsperioden, dels p.g.a. förändring av myndighetskrav över tiden och dels p.g.a. den tekniska utvecklingen.

I årets granskning noteras att kostnaden för återställande av deponin för 2011 uppgår till 13,4 mnkr. Detta innebär att de 11,3 mnkr som fanns avsatta för detta inom avfallsverksamheten är förbrukade, och en intäkt på resterande belopp (2,1 mnkr) har erhållits från den skattefinansierade verksamheten. Det finns därmed ingen avsättning kvar på tekniska kontoret (avfallsverksamheten) utan kostnaderna för återställande av deponin ska täckas av den avsättning som finns centralt och som motsvarar 98 mnkr per 111231.

I årsredovisningen för 2011 anges att ett mycket omfattande planerings- och förberedelsearbete för framtida sluttäckning av den gamla deponin på Hult har genomförts.

Investeringsredovisning

Vid föregående års granskning noterades att investeringsvolymen inte uppgick till budgeterade nivåer. I revisionsrapporten framgick att det är angeläget att analys sker av varför nivåerna inte nås. Orsakerna kan vara flera; brister i investeringsprocessen, finansieringsproblem, för hög ambitionsnivå m.m. En analys ger värdefull information som kan användas vid framtagande av kommande investeringsbudget så att denna blir mer styrande för verksamheten.

Information av större avvikelser mellan budgeterade belopp och utfall när det gäller enskilda investeringsprojekt bör framgå av årsredovisningen.

Kommentar:

I samband med Kommunfullmäktiges beslut om VIP 2012-2014 beslutades att investeringsbudgeten för 2011 skulle reduceras med ca 40 mnkr. 2011 års nettoinvesteringar uppgår till ca 581 mnkr och motsvarar ca 60 % av fastställd investeringsbudget (971 mnkr). Nettoinvesteringarna för den affärsdrivande verksamheten uppgår till 171 mnkr och det motsvarar 72 % av budget. Kommunens långfristiga låneskuld har ökat väsentligt under 2011 och uppgår på balansdagen till 870 mnkr (590 mnkr år 2010). Ökningen beror till stor del på den höga investeringstakten som varit under några år och ger därmed en lägre självfinansieringsgrad av investeringarna. Kommunens soliditet har försämrats med 3 procentenheter i jämförelse med föregående år.

I Stadskontorets yttrande gällande granskning av årsredovisning 2010 anges att en separat analys av investeringsprocessen har påbörjats. Analysen kommer att användas som underlag för att förbättra kommande investeringsplanering. Det anges även att en viktig fråga är att anpassa nivån till kommunens ekonomiska förutsättningar. Vår bedömning är att det är väsentligt att detta arbete fortlöper och prioriteras.

Koncernavstämning och koncernredovisning

I likhet med tidigare år förekommer svårigheter att konstatera om koncernavstämningar, elimineringar och interna mellanhavanden mellan kommunen och de kommunala bolagen sker på ett likformigt och fullständigt sätt. Tvistigheter gällande mellanhavanden måste hanteras lika av båda parter.

Kommentar:

Vår bedömning är att det skett förbättringar i arbetet med koncernavstämningar i bokslutet för 2011. Det bedöms dock som väsentligt att detta arbete fortsätter och att dokumenterade rutiner för avstämning mellan den skattefinansierade verksamheten, den avgiftsfinansierade verksamheten samt de kommunala bolagen fastställs.

5. Årsredovisning

Det är Lag om kommunal redovisning och rekommendationer utgivna från Rådet för kommunal redovisning som är grunden för utformningen av årsredovisningen.

5.1. Information i årsredovisningen

Förvaltningsberättelsen är fyllig och innehåller i allt väsentligt den information som bör finnas enligt gällande lag och rekommendationer.

Det finns dock områden där vidare utveckling kan ske.

Kommunkoncernen hanterar en väsentlig andel finansiella tillgångar och skulder. Till grund för detta finns fastställda finansföreskrifter med riktlinjer för riskhantering. I årsredovisningen skulle en beskrivning och uppföljning mot dessa föreskrifter kunna infogas. Det är även lämpligt i samband med detta mer tydligt beskriva de risker som finns förknippade med finansiella tillgångar och skulder såsom ränterisker, ev. valutarisker och kreditrisker. Marknadsvärde för ränteswappar bör anges i not.

I årsredovisningen ska även anges den samlade verksamhetens förväntade utveckling. Det är främst kommunens förväntade framtida utveckling som redovisas. Redogörelsen bör omfatta hela kommunkoncernen inklusive de kommunala bolagen.

Bedömning / Kommentar:

Kommunen bör överväga att utöka informationen om finansiella tillgångar och skulder, risker och framtida utveckling för hela kommunkoncernen i årsredovisningen.

5.2. Beskrivning och tillämpning av redovisningsprinciper

I årsredovisningen finns ett avsnitt med redovisningsprinciper och nothänvisningar.

Avsnittet bör utökas med information om de nya rekommendationer som har fastställts av Rådet för kommunal redovisning och gäller fr.o.m. räkenskapsåret 2011.

Informationen kan ytterligare utökas när det gäller bl.a. värdering av tillgångar och skulder samt leasingavtal (not om leasingavgifter). Om eventuella avsteg gjorts från gällande rekommendationer bör skälen till detta anges.

Bedömning / Kommentar:

Vår bedömning är att årsredovisningen i allt väsentligt är utformad i enlighet med gällande regelverk samt ger en rättvisande bild av resultat och ställning.

6. God ekonomisk hushållning

6.1. Avstämning av balanskravet

Enligt kommunallagens balanskrav ska de löpande intäkterna täcka de löpande kostnaderna. Vid avstämning av balanskravet ska inte realisationsvinster eller extraordinära poster räknas med.

Kommunens resultat uppgår till	+ 101 mnkr
Avgår: realisationsvinster m.m.	- 24 mnkr
Avgår: realiserad värdeökning mark	- 68 mnkr
Tillkommer effekt av förändrad diskonteringsränta för pensions- skulden	28 mnkr
<i>Justerat resultat för avstämning mot balanskravet</i>	<i>+ 37 mnkr</i>

Bedömning / Kommentar:

Balanskravet är uppfyllt för verksamhetsåret 2011.

6.2. Mål för god ekonomisk hushållning i Jönköpings kommun

Finansiella mål

Mål	Utfall för 2011	Måloppfyllelse
Det årliga resultatet för den skattefinansierade verksamheten ska fr.o.m. 2010 motsvara lägst 1,0 % av kommunens intäkter av skatt och kommunalekonomisk utjämning. Denna relation ska avse resultatet exkl. intäkter i form av realisationsvinster vid avyttring av anläggningstillgångar och realiserad värdeökning vid tomtförsäljning	0,7 %	NEJ
Kommunens skattesats ska hållas på oförändrad nivå fr.o.m. 2009 (%-enheter).	21,48	JA Samma nivå som år 2009.

Kommunens soliditet, dvs. andelen tillgångar som finansieras med eget kapital, ska uppgå till minst 50 %.	52,0 %	JA
Kostnaderna för den affärsdrivande verksamheten, VA, avfallshantering och avfallsanläggning Hult ska var och en för sig i sin helhet finansieras med avgifter.	<p>VA: -2 mnkr</p> <p>Avfall: +/- 0 mnkr</p> <p>Miljön f.d. Hult: -2 mnkr</p>	<p>NEJ</p> <p>Målsättningen uppnås enbart för avfallshanteringen. I kommande års taxejusteringar ska såväl negativa som positiva resultat beaktas, så att intäkterna svarar mot kostnaderna över tiden. Detta innebär att målsättningen uppnås på längre sikt.</p>

Verksamhetsrelaterade mål

Mål	Utfall för 2011	Måluppfyllelse
Andelen anställda i Jönköpings kommun med utländsk bakgrund ska öka under perioden 2011-2013 och vid utgången av perioden uppgå till minst 15 %. På längre sikt ska andelen återspegla befolkningens faktiska sammansättning. (Vid utgången av 2009 hade 19 % av kommunens befolkning i åldern 16-64 år utländsk bakgrund). Målet är 13 % för år 2011.	13,3 %	JA
Genomsnittligt antal sjukdagar per årsanställd inom kommunen ska minska med 3 % per år under perioden 2009-2012, därefter med 1 % per år. I dagar uttryckt är målet för år 2011 19,3 dagar.	18,2 dagar	JA, utfallet är lägre än 19,3 dagar.
Jönköpings kommun erbjuder, under åren 2011-2013, ca 1 000 personer/år med försörjningsstöd arbetsförberedande åtgärder. Av de personer, som bedöms ha arbetsförmåga är målsättningen att 45 % 2011 och därefter 50 % går till arbete, utbildning eller till arbetsförmedlingen och därmed lämnar försörjningsstödet helt eller delvis. Målet för 2011 är 45 %.	54 %	JA

Positiv utveckling och goda möjligheter i hela kommunen

Mål	Utfall för 2011	Måluppfyllelse
Arbetslösheten skall vara lägre i Jönköping än i jämförbara städer. Arbetslösheten mäts som andelen öppet arbetslösa och i åtgärdsprogram i procent av personer i arbetsför ålder, dvs. 16-64 år.	4,8 %	JA Jämförbara städer hade vid mättillfället (aug 2011) 7,4 %.
Antalet biblioteksbesökare på folkbiblioteken ska lägst motsvara budget 2010. Målet för 2011 är 850 000 besökare.	816 732	NEJ
Lägsta andel medborgare som ger betyget 8 eller högre på en tiogradig skala på frågan: <i>Hur nöjd är du med din kommun vad gäller tillgången till kulturaktiviteter?</i> Målet för 2011 var 46 %.	40 %	NEJ
Föreningslivets antal deltagartillfällen för åldrarna 7-25 år ska minst överstiga 1 100 000.	1 038 398	NEJ
Lägsta andel medborgare som ger betyget 8 eller högre på en tiogradig skala på frågan: <i>Hur nöjd är du med din kommun vad gäller möjligheterna att utöva dina fritidsaktiviteter?</i> Målet för 2011 var 60 %.	55 %	NEJ
Lägsta andel medborgare som ger betyget 8 eller högre på en tiogradig skala på frågan: <i>Föreställ dig ideala bostadsförhållanden. Hur nära ett sådant ideal tycker du att boendet i din kommun kommer?</i> Målet för 2011 var 16 %.	-	Målet kan inte mätas. Frågan togs bort från medborgarundersökningen hösten 2010.
Lägsta andel medborgare som ger betyget 8 eller högre på en tiogradig skala på frågan: <i>Hur nöjd är du med din kommun vad gäller hur trygg och säker du och dina närmaste kan känna er?</i> Målet för 2011 var 38 %.	-	Målet kan inte mätas. Frågan togs bort från medborgarundersökningen hösten 2010.
Lägsta andel medborgare som ger betyget 8 eller högre på en tiogradig skala på frågan: <i>Vad tror eller tycker du om skötsel av gator och vägar i din kommun?</i> Målet för 2011 var 28 %.	21 %	NEJ

Hållbar utveckling

Mål	Utfall för 2011	Måluppfyllelse
Utsläpp av växthusgaser i kommunen som geografiskt område ska minska med minst 40 % från 1990 till 2020. Målet för 2011 är minst -12,5 %.	–	Målet kan inte mätas. Statistiken släpar efter.
Energianvändningen per invånare ska minska med 10 % perioden 1990-2020. Målet för 2011 är minst -0,9 %.	–	Målet kan inte mätas. Statistiken släpar efter.
Senast 2015 ska minst 2,5 miljoner normalkubikmeter biogas produceras och avsättas som fordonbränsle. Gasproduktionen ska öka jämfört med produktionen 2007. Målet för 2011 är + 129 %.	+ 219 %	JA
Andelen av använd elenergi som produceras inom kommunens geografiska område ska uppgå till minst 25 % senast 2020 och vara förnyelsebar. Målet för 2011 är 14,9 %.	–	Målet kan inte mätas. Statistiken släpar efter.
Cyklandet till och från Jönköpings centrum ska öka med 30 % till 2015 (jämförelseår är 2010). Målet för 2011 är 6 %.	7 %	JA

Livslångt lärande

Mål	Utfall för 2011	Måluppfyllelse
Andelen föräldrar till barn i förskola eller i fritidshem som upplever att verksamheten i stor eller i mycket stor utsträckning stimulerar och utmanar barnets utveckling och lärande ska öka. Målen för 2011 är 92 % (fsk) och 83 % (fth).	Förskola: 92,5 % Fritidshem: –	Förskola: JA Fritidshem: Inget resultat kan redovisas p.g.a. för låg svarsfrekvens.

Andelen elever som nått målen i alla ämnen i årskurs 9 ska öka jämfört med utfallet 2009. Målet för 2011 är 83 %.	80,2 %	NEJ
Andelen elever som slutför gymnasieutbildningen med grundläggande behörighet till universitet och högskola ska öka 2013 jämfört med utfallet 2009. Målet för 2011 är 93 %.	90 %	NEJ

Goda livsvillkor

Mål	Utfall för 2011	Måluppfyllelse
Antal dagar från det att kommunen fattat beslut om särskilt boende till det att bostad är tillgänglig skall år 2013 inte överstiga 37 dagar. Målet för 2011 är 38 dagar.	50 dagar	NEJ
Andelen äldre som i hög utsträckning upplever inflytande och delaktighet över äldreomsorgens insatser i det ordinära boendet skall år 2013 vara minst 65 %. Målet för 2011 är 65 %.	61 %	NEJ
Andelen av psykiskt funktionshindrade i daglig verksamhet i s.k. samhällsintegrerat arbete ska år 2013 vara minst 45 %. Målet för 2011 är 45 %.	24 %	NEJ
Det genomsnittliga antalet hushåll per månad som uppbär ekonomiskt bistånd ska inte överstiga den ekonomiska ram som tagits med i VIP 2011-2013. Målet för 2011 är 1 690 hushåll.	1 594	JA

Bedömning / Kommentar:

I Kommunallagen fastställs att kommuner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Jönköpings kommun redovisar fastställda mål för god ekonomisk hushållning i förvaltningsberättelsen. Målen är indelade i finansiella respektive verksamhetsrelaterade mål och följer de rubriker/områden som finns i gällande kommunprogram. För räkenskapsåret 2011 har kommunprogrammet för 2007-2010 legat till grund för målsättningarna i budgeten för 2011.

Av de finansiella målen är det två av fyra mål som uppnår fastställt målvärde. Målen gällande oförändrad skattesats och kommunens soliditet är uppfyllda. Det mål som anger att resultatet för den skattefinansierade verksamheten ska motsvara lägst 1,0 % av kommunens intäkter av skatt och kommunalekonomisk utjämning är däremot inte uppfyllt. Resultatet för 2011 blev 0,7 %. Som föregående år uppfylls inte det finansiella målet avseende de affärsdrivande verksamheterna. Enligt fastställt mål ska VA, avfallshantering och avfallsanläggning MilJön var för sig i sin helhet finansieras med avgifter. Denna målsättning uppfylls enbart för avfallshanteringen. Likt föregående år anges att kommande års taxejusteringar (såväl negativa som positiva resultat) ska beaktas så att intäkterna svarar mot kostnaderna över tiden, dvs. målsättningarna förväntas uppnås på längre sikt.

De verksamhetsrelaterade målen (23 st.) redovisas under avsnittet God ekonomisk hushållning i årsredovisningen. Målen följer de avsnitt som återfinns i Kommunprogrammet 2007-2010 och som legat till grund för målsättningarna i budget 2011. Det sker en uppföljning av kommunprogrammet i kommunens årsredovisning men som tidigare år finns det ingen tydlig koppling till avsnittet som berör målen för god ekonomisk hushållning. Det saknas fortfarande en övergripande analys som kopplar ihop resultatet med fastställda mål och kommunprogrammet.

Årets redogörelse visar att det är sju mål som helt uppnår måluppfyllelse och ett mål som delvis når målvärdet (gäller det mål som avser andelen föräldrar till barn i förskola eller i fritidshem som upplever att verksamheten i stor eller i mycket stor utsträckning stimulerar och utmanar barnets utveckling och lärande ska öka). Målet för förskolan är uppfyllt medan målet för fritidshem inte kan redovisas p.g.a. för låg svarsfrekvens. Tio mål når inte upp till fastställt målvärde och fem mål kan inte mätas bland annat beroende på att statistiken släpar efter.

Utifrån iakttagelserna föregående år svarade stadskontoret att det i samband med varje budgetarbete görs en översyn och eventuell revidering av de mål som ska gälla. Ambitionen är att samtliga mål ska kunna följas upp och redovisas i samband med bokslutet och flertalet även i samband med delårsrapporten. Ett arbete med att ta fram mått/indikationer har påbörjats och syftet är att ta fram 20-25 kommunövergripande mått som kan användas vid målformulering.

Bedömning / Kommentar:

Vår bedömning är även detta år att en fullständig analys av samtliga fastställda mål för god ekonomisk hushållning bör ske och en bedömning bör göras om uppnådda resultat för verksamhetsåret kan bedömas vara förenligt med god ekonomisk hushållning.

I år är det fler mål som når fastställt målvärde men det är ändå en relativt låg andel av totalt antal mål. Kommunens påbörjade arbete med att ta fram nya kommunövergripande mål bör prioriteras och det är väsentligt att detta arbete även beaktar att metoder tas fram så att en årlig uppföljning kan ske av samtliga fastställda mål för god ekonomisk hushållning.

I de fall målen inte uppnåtts vidhåller vi att kommentarerna bör kompletteras med vilka åtgärder som kommunen planerar att vidta för att erhålla en önskvärd nivå på måluppfyllelse.

7. Allmänna revisionsåtgärder

Under hösten har ett antal allmänna revisionsåtgärder utförts. Dessa moment utförs varje år för att säkerställa att det finns rutiner och kontroller som säkerställer en tillräcklig och god intern kontroll för väsentliga processer som påverkar en rättvisande och tillförlitlig redovisning. Nedan beskrivs de granskningsmoment som ingått i denna del av granskningen som utförts genom granskning av ett urval av transaktioner, dokumentgranskning osv.

- Hantering av skattedeklaration gällande moms, källskatt och arbetsgivaravgifter.
- Kontoanalyser av kostnader gällande bl.a. personalrepresentation, kurser, underhåll, reparation, förbrukningsinventarier, program och licenser, övriga främmande tjänster, skadestånd m.m.
- Granskning av manuella bokföringsordrar (större belopp) för perioden 15 december 2011 fram till 20 januari 2012 har granskats (gällande avgifts- och skattefinansierad verksamhet).
- Rutinen avseende periodisering av kostnader och intäkter mellan åren har granskats.
- Översiktlig granskning och analys av kommunens budgetuppföljningsrapporter under 2011.
- Granskning av lönetransaktioner under perioden januari till september 2011 har skett via registeranalyser. Genomgång har skett av bl.a.
 - totala belopp och antal poster
 - lönearter
 - stora transaktionsbelopp
 - de 20 högsta bruttolönerna
 - dubbla poster
 - personnummerkontroll och
 - personer som saknar lön i någon period

Stickprov för ovanstående moment har verifierats mot underlag.

Bedömning / Kommentar:

Granskning av ovanstående moment har inte medfört några väsentliga iakttagelser.